

ڇنگه ڙوند وڪرو؟

دٺري، دپوهانو او اديبانو دسلگونو ويناو وڙباري

Ketabton.com

ڙباره اوراٽولونه: محمود حميدزي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دکتاب پڙند پانه

نوم: څنگه ژوندوکړو
ژباړه اورا ټولونه: محمود حمیدزی
ټایپ او ډیزاین: محمود حمیدزی
دپوښتی، وقایې ډزاین: مسلم اڅکزی
دڅپریدونیتېه: ۱۴۰۳ هـ ل
دژباړن څپاره سوی اثار

۱ په سمندر کی دملغرو لتون

ټولنیزی ستونزی او دحل لاری یی

دفکرونو جوړښت او هغوی ته وده ورکول

۲ رون سیند

لومړی شعری ټولگه

۳ په کایناتو کی دقرآن کریم علمی معجزی

د ذرو څخه درکھکشانونو د الله جل جلاله مخلوقات

۴ دانسان په بدن کی دقرآن کریم علمی معجزی

دانسان دین دحجرو څخه درنسونو دنسونو څخه درغرو دغرو
څخه در بدن پوری: هراړخیز طبی مالومات او د عقدی دلا کروړ کولو
درسونه

۵ دالماسو پند

دپښتو متلونو د ویلو ځایونه او علتونه

۶ ژور اندونه

دويمه شعري ټولگه

۷ په ژوند کې د برياليتوب 50 رازونه

۸ څنگه ژوند وکړو

د نړۍ د پوهانو او برياليو وگړو د سلگونو ويناوو ژباړه

۹ خوږې خبرې

لنډې شعرونه او ادبي ټوټې

۱۰ ننگوونکې پوښتنې او ځوابونه

سلگونه طبي، ساينسي، جغرافيه، بيولوژيکي، ذهني او ټولنيزي پوښتنې.

يادونه: د دې کتاب د چاپ حقوق د ژباړن سره خوندي دي، د کتاب همدا پي ډي ايف بڼه بيله بدلونه هر څوک خپرولی سي د چاپ او بدلون حق يې څوک نه لري!

څنگه ژوندوگر؟

زه پوره نه يم مگر تل به ريښتني يم.

هيڅ وخت خپل ارزښت ديو چا د پام را اړولو لپاره مه
کښته کوه.

ناپاکي اوبه د نباتاتو د لويديني مخ نه سي نيوای، نو
اجازه مه ورکوي منفي خبرې ستاسو پرمختگ ودروي.

زخمونه جوړيږي مگر دزخمونو جوړيدل اول په شان
دکيدو سره لږ توپير لري.

هغه چي تاته زما په اړه سل خبرې کوي په خدای ستا
عيب ماته هم وايي.

هيڅ وخت دهغه وگړي دلاسته راوړلو لپاره چي ستاسو
اونور په توپير نه پوهيږي هڅه مه کوه.

دنورو سره ښه وگره، داسي يوځای چي ته يې انتظار نه
لري بيرته به درته را وگرځي.

څنگه ژوندوگر؟

که زه تاسو ته ووايم چي زه بڼه يم کيدای سي تاسو
وواياست چي درواغ وایم، مگر که درته ووايم چي زه
بڼه نه يم تاسو پوهیږئ چي زه درواغ وایم.

که غواړئ چي نور وگړي ستاسو بڼه ويونکي واوسي
دنورو وگړو بڼه ويونکي واوسئ.

درد دي پياوړی کوي، ژړا دي زړور کوي او مات زړه
دي پوه او عاقل کوي.

زه دهغو وگړو څخه چي راباندې گران دي ډېر بېرېرم
ځکه هغوی هغه وگړي دي چي کولی سي ما غمجن او
ورنځوي.

باور وکړئ ځيني دومره پياوړي دي چي نه وايي زه هم
ستونزي لرم.

هيڅ وخت دژوند دزخمونو په اړه چاته شکايت مه کوه،
زخمونه بيله خپله خاونده بل چاته درد نه ورکوي.

تانه او مسخري د سپکو ذهنونو لويي وسلې دي.

څنگه ژوندوگر؟

په کيسه کي يې مه کيږه هغه خبرې چې دشا دخوا درپسي کيږي که رښتيا وايي دشا دخو نه درپسي کيږي.

که چيري محبت د رانيولو شي هم واي بيا مو هم نه سواي کولى هغه رانيسو ځکه پيسي به مونه درلوداي.

در اوسه هم چې اوس دى د اخلاقو او ادب څرگندولو ديو بي ادبه کس پروراندې دهغه دتحقيرولو ډاډه لاره ده.

دا درد لري کله چې په ساعتو کښنئ او دهغو خبر په اړه چې نه سئ کولى وي وايست فکر کوئ.

هغه تخم چې نه غواړي را شين سي هرڅومره چې هغه ته اوبه او لمر ورکړئ يوازي به لا ډېر ورستيري.

دهغه وگړي دخبرو زخم چې درباندي گران وي هيڅ وخت نه رغيري.

مينه وه مانيو ته اړتيا نه لري: بسنه کوي چې دزړه پټي،مخکه دي پراخه وي.

ڄنگه ڙوندو ڪر؟

هغه دڀمن ڇي په رڀنڀني ڊول رخه درسره لري دهغه دوست ڄڻه غوره دي ڇي په درواغو د گرنڀنت اظهار درته ڪوي.

ترتولو عالي توپير د خوشبختي او خوند ترمنځ دادئ ڇي خوند مایع دي او خوشبختي جامد .

هغه خبري ڇي دزره ڄڻه را پورته ڪيري، هيڄ وخت نه بيانيري، په ستوني ڪي بنديري او يوازي په سترگو ڪي ويل ڪيري.

وگري يوازي هغه ڄڻه ويني ڇي دهغو دلیدلو لپاره تيار وي.

ڄيني وخت يوه خبره ديوه وگري ٽول ڙمي توده وي او ڄيني وخت يوه خبر ديوه وگري ٽول ڙوند سروي.

ڪه وگرو ته حتا ڄيلي سترگي هم قربان ڪري، په اخر ڪي به ووايي، د اول ڄڻه روند وو.

ڄنگه ژوندوگر؟

نري دومره پراخه ده چي دتولو مخلوقاتو دپاره ځاي
پکښي سته، ددي پرځاي چي دبل چا ځاي ونښي:
کوښښ وکړه خپل حقيقي ځاي پيدا کړي.

نرمي د تاوتریخوالي څخه ځواکمنه ده، اوبه د تيري څخه
پياوړيدي او محبت د بي رحمۍ څخه قدرت مند دی.

هغه خبرې چي اوري ډېر پام مه ورته کوه: کيدای سي د
داسي خولې خبرې وي چي مخکي در خبرو يي په هغوی
کي اند نه وي کړی.

99 سلنه ماته خوړونکي هغه وگړي دي: چي تل خپل
ځانته بهاني تراشي.

کله چي دوښمن دي ستا بد وايي، دوست يي تاته خبر
راوړي، وهیره چي دوست او دښمن دي تاته په زيان در
رسول کي سره يو لاس سوي دي.

کوښښ وکړه ماته په زړه کي ځاي راکړي: دانسانانو په
يادښت په باور نسته.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

چاچي خپل ايمان وسائڻ هيءُ خپله هيله دلالت نه
ورکوي.

حرام يوازي ٻه خورڻو ڪي نه ڏي: دخلڪو ناموس ته ڪٿل
هم حرام ڏي، غيبت ڪول، فحش، درواغ ويل...
هم حرام ڏي.

نه غوڙم ورسنه در مرگ پر چا گران سم.

ترتولو بدبخت ڪسان هغه وگري ڏي ڇي: دخلڪو گتو ٻه
خاطر نه حق خبري ڪوي، نه حق خبري اوري تردي ڇي
حق ويني هم نه.

لڙ باور وگره، تريو ورخ اڀ نه سي ڪوم چاته ووايي ستا
ڇخه مي دا هيله نه درلول.

ڪله ڇي دنورو ڏ ڙوند تريخوالي خوروئ وپوهيره ڇي
ڙوند ڪوئ.

څنگه ژوندوگر؟

دري شيان بي گټي دي:
احمق ته نصحت كول.
دمنافق سره دوستي كول.
دناپوه سره بحث حول.

خبري كول پوهه غواړي مگر چوپتيا شعور غواړي.

دوهيواد په قدر يوازي يو مهاجر بڼه پوهيږي.

خدایه پاکه هرڅوک چي څه زما لپاره غواړي لومړی يي
هغه ته ورکړي.

يوازيتوب دهغه کس سره دراوسيدلو غوره دی کوم کس
چي ستاسو زړه د شک او زړه نازړه توب څخه ډک کوي.

د دوست لپاره ځان قربان کړه مگر دوست دي د دوښمن
څخه بيل کړه.

ترڅو چي دي زه نه يم پيژندلی زما په اړه پريکړه مه
کوه،
ترهغه وخت چي زما سره نه يي مخ سوی کم مي مه گڼه،

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

درهغه وخته ڇي ماته دي خپله خبري نه وي ڪري درشا
خبري مه راپڪڻي ڪوه.

دخپلوان رخه د دڀمن د رقابت ڇخه بده ده.

دنورو سره دخيانت ڪولو په قيمت نه سي ڪولي خان ته
خدمت وڪري.

ترتولو بد ظلم ڇي دوگرو په حق ڪي بي ڪولي سي دادئ
ڇي بنه وگري دڀنو ڪولو ڇخه پڻيمانه ڪري.

دڪمزوري هوڊ پايله خبري دي او دپياوري هوڊ پايله ڪار.

لڪه ڇنگه ڇي ناپاڪ خواره معده ناروغه ڪوي: همدغه
ڊول ناپاڪه اندونه او خبري ذهن ناروغه ڪوي.

انسان يوخت په يو ڪس پسي دومره خپه وي ڪه چيري
هغه ددي خپگانه خبر سي وبه شرميري.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ڪوٺينن مه ڪوه يوه خره ته غزل ويل ورزده ڪري: په دي
ڪار سره هم خپل وخت بربادوي او هم خر په تڪليف
ڪوي.

ظالم اوسيدل بيلا بيلو ڊولونه لري ڇيني وخت د ترحم او
ڇيني وخت د بي تفاوتی په ڊول خپل ڄان څرگندوي.

دوه شيان دي چي انسانيت دانسانانو په بدن کي لمنڃه
وري: فرياد هغه وخت چي بايد چوپ واي، چوپتيا هغه
وخت چي بايد فرياد بي ڪري واي.

که دي ته فکر ڪوي چي نور تاته ڇنگه فکر ڪوي: يا
دنورو ڇخه بيريزي يا پر خپل ڄان باور نه لري.

مرڪيدل ڪومه خبره نه ده بلڪي ڙوند نه ڪول بيرونڪي
دي.

يُو زده ڪره ڪونڪي ناپوه ديُوه بي سواده ناپوه ڇخه ڊپر
ناپوه دي.

څنگه ژوندوگر؟

کولی سی گل درپښه لاندې کړې، مگر دهغه خوشبو نه،
کولی سی یو ملت لمنځه یوسي مگر دهغوی تاریخ او
تمدن نه.

دفساد اخري درجه دقوانینو څخه دظلم لپاره کار اخیستل
دي.

دکتاب پانې د وزرونو په شان دي چې زموږ روح
دروښنایي نړۍ ته الوزه وي.

هغوی چې هیله لري دکال څلور موسمونه دي دپسرلي وي:
نه خپل ځان پیژني، نه طبیعت اونه هم ژوند.

که کمزوري، ناتوانه ته په غوسه سوي: دلیل یې دا دی
چې پیاوړی نه یې.

په آسانی سره کولی سی وپوهیږي څوک پر تا حکومت
کوي، وگوره دچا پر وړاندې انتقاد نه سی کولی.

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

دهغو ناپوهانو آزادول سخت دي چي دخپلو ڇنڀرونو
درناوى ڪوي.

ڇوڪ چي غواري ڪوم ڪار سرته ورسوي لاره ورته پيدا
ڪوي او ڇوڪ چي نه غواري سرته يي ورسوي بهانه
ورته پيدا ڪوي.

ڊپر بنه چي دومره ڙر دي راته دا وبنودل چي دهيش شي
ارزبنت نه لري مننه ڪوم.

غرور هغه ويي دي چي انسان دڀنو دوستانو ڇهه بيلوي.

الله جل جلاله هيش قلف دهغه دڪيلي ڇهه بغير نه دي پيدا ڪوي،
هيش ستونزه بپله دهغي دحل لاري ستاسو په لار ڪي نه
پيدا ڪوي: پر هغه باور ولري.

ڪيداي سي ڇهه گرانه تمامه سي: مگر دوگرو پيڙندل دنري
تر ٿولو ارزبنتمنه تجربه ده.

په ڙوند ڪي هيش شي دي ڇهه غوره، ارزبنتمن او گران
نه دي چي زره مو ارامه وي.

ڇٺڪه ڙونڊو ڪري؟

الهي زمور ڙونو ته... تل سڪون راکري.

دالله جلاله شڪر ادا ڪرہ ڇڪه ڇي هغه مهربانه، نعمت
درڪوونڪي، ستا پيدا ڪوونڪي، رزق، روغتيا درڪوونڪي دي
او محبت به بي دتل لپاره شتون وٺري!

لوي هغه دي ڇي لوي ڙره وٺري ڪه داسي نه وي پيسي
خو فقير، غل ڇم ڪوونڪي، فريب ڪوونڪي او نامر هم
لري.

د دوستي، گرانبت او ملڪرتيا بنڪلا ديوبل دخبرو زعمل
دي.

د سخت ڙرو وگرو سره مهربانه واوسئ ڇڪه هغوي در
هرڇه ڀر ميني ته ڀره اڀريا لري.

ما خير په صبر ڪي وموندي.

ڄنگه ڙوندوڪر؟

دندن ورڃي ڄيني وگري دشرموبنن، ليوه سره وري
خوري او دشپون سره ڙاري پام مو وي.

تاسو هيڃ وخت خپل ڪور ته غل نه پريڙدي، بنه نو ڄنگه
هغو فڪرونو ته اجازو ورڪوئي چي ستاسو خوبني غلا
ڪوي.

احمقان داسي پيڙندل ڪيري هرڄومره چي هغوي ڊپر
درناوي ڪوي هغومره ڊپر مغروره او متڪبر ڪيري.

توحيد نجات، خلاصون دي:
په غار ٿورڪي {ان الله معنا}
دڪب په خيٽه ڪي {لا اله الا انت}
په زندان ڪي {ما كان لنا ان نشر يك}
په ڪهف ڪي {ان تدعو من دونه الها}

نا پوه هغه ڄوڪ دي چي د فقر سره ڙوندوڪري او په
شتمني ڪي مر سي.

ناوخت به پوه سي يوازي هغه ڄوڪ چي غوبنٽل يي چي
ته دهغه ڄڻه بنه واوسي هغه ستا پلار وو.

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

وڳري تل دهغه ڄاڻ ڇنڪه لويڙي ڇي پر هغه يي تڪيه
ڪري وي.

هرڇوڪ يوازي هغه ڇه اوري ڇي په پوهيڙي.

ستر الله جل جلاله دستخيو،

تنگلاسيو ورسته هوساينه، رحمت را ولي:

{سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا}

(سُورَةُ الطَّلَاقِ 7)

دا بنه ده ڇي يو وڳري تنڊ، تپڙ او رڀنتي وي مگر نه
مهربانه درواغ ويونڪي.

ڪه غواڙي راز دي ددو بنمناو ڇنڪه پت وساتي هيڻڪله
يي دوستانو ته هم مه وايه.

ڪاش هيڻڪله هغه هيلي ڇي دنورو ڇنڪه يي لرم خرابي نه

سي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ڊپر تاوان ڪوونڪي هغه ڇوڪ ڏي ڇي گومان ڪوي: الله
جله به بخينه ورته ونه ڪري. ابن رجب

هيڃ وگري دومره شتمن نه ڏي ڇي وڪولي سي خپل تير
ڙوند رانيسي.

په ڊي نري ڪي په هيچا پوري خان مه تره، دتياڙي په
وخت ڪي ڊي خپل سايه هم پر پڙدي.

رڀنتي دوست هغه ڇوڪ ڏي ڇي ستاسو په اڙه په هرڇه
پوهيري خو بيا هم تاسو ورته گران ياست .

موڙ احمق وگري نه وو، سادو وگري وو او دخپلي
سادگي له مخي مو احمقانو ته اجازو ورڪڙل ڇي زمورن په
ڙوند ڪي دخالت وگري.

ڪله ڇي ڊي زره زما سره نه وي شتون ڊي ستونزه نه
حل ڪوي يوازي مي زره تنگوي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ستاڙوند هغه وخت بنڪلي او خوڙ ڪيري ڪله چي ستاسو:
خيال او ڳومان،
چار او چلند،
خبري او ويل،
نيڪ او بنڪلي وي.

توحيد د دين اصل او د شريعت بنسٽ دئ، دتولو اعمالو
ستر او غوره دئ، ٽول نيڪ ڪارونه بيله توحيد نه صحيح
ڪيري، دهر نيڪ ڪار، عمل سره چي توحيد مل نه وي
هغه بي گٽي دئ.

بنڃي مه په غوسه ڪوئ، ڪله چي بنڃي په غوسه ڪري
بدني پياور تيا بي لمنڃه ڄي او ڙبني پياور تيا بي
ڊپريزي، ٽول هغه بد چي مو په خپل عمر ڪي ورسره ڪري
وي: په پنڃه دقيق ڪي بي ستاسو مخته ڀڙدي.

ته نه سي ڪولي يو ڇوڪ اڙ ڪري چي سم چلند
وڪري، مگر ڪولي سي داسي چلند وڪري چي هغه هيله
وڪري: اي ڪاش چي بنه چلند مي ڪري واي.

څنگه ژوندوگر؟

د ژوند پایله هغه شيان نه دي چې را غونډوو يې، بلکې
هغه زړونه دي چې ځانته يې را جذبوو.

بايد دومره اصیل و اوسي چې: د نورو دردونه دي غمجن
او خوښی دي خوشحاله کړي.

هيڅ وخت ددې لپاره چې ديو ډلې په رنگ سي نقاب مه
پر تن کوه!
زړور اوسه!
ځانگړی اوسه!
خپله اوسه!

یوازې ځینې وگړي باران احساسوي، نور وگړي فقط لاندې
کيږي.

هر درد ډېر يا لږ وي، که لږ وي په آسانی زغمل کيږي،
که سخت وي بېله شکه لنډ به وي.

په خپل درد کې مه ورکیره وپوهیره چې یوه ورځ به ستا
درد ستا درملنه کوي.

څنگه ژوندوگر؟

هيڅ وخت لويوالي ته نه رسيږي تر څو دهغه پر لار ډېر
زحمت ونه گالي.

هيڅکله دځان ستاينه مه کوه پريږده چي نور دي ستاينه
وکړي.

ډېر اسغفار ويل: زړه پاکوي، انسان لوړ وي، گناهونه په
بخښل کيږي او رزق ډېره وي.

دا اړينه نه چي څه احساس لري، ولاړ سه جامي دي
واغونده، دندو ته دي دوام ورکړه او هيڅکله مه تسليم
کيږه.

دسمندر په څير واوسه چي: ځيني ستا سره په ملتيا خوند
واخلي او ځيني چي ستا دليدلو توان نه لري؛ غرق سي.

څوک چي داخوبنوي چي دمرگ ورسته يي عمل قطعه نه
سي، پوهه دي خپره کړي.

دوږخ ته ډېر موحدين دوگرو دحقوقو په خاطر داخليري.

ڇنڪه ڙونڊو ڪر؟

هر ڄل ڇي مي غوبنتي يو ڇا ته نيڙڊي سم، دڇيل ڄانه
ڊپر ليري سوي يم.

ڙونڊ ڊپر جڊي مه نيسه ڄڪه هيڄڪله دهغه ڄڄه ڙونڊي
نه سي تللي.

پڻيماني مانا نه لري، هر تصميم ڇي دي پڄوا نيولي وو،
هغه ٻنه تصميم وو ڇي په هغه وخت کي مو کولي سواي
وي نيسي.

ڄه ترڄه درمل دي:
دڄاين سره وفاداري.
د درواڄن سره رڻتينيولي.
د کلک ڙري سره مهرباني.

وگري دهرڄه په اڙه ڀرغيري، په زياته بيا دهغه ڄه په اڙه
ڇي دهغو په اڙه په هيڄ نه پوهيري!

ته بختور يي!
ته همدا اوس دزرگونو نعمتونو لرونکي يي!
الحمد لله ووايه.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

انسانان ناخبره نري ته راڻي نه احمقان، احمق ڪيڏل
روزني ته اڀريا لري.

په ڪوم ڪورڪي ڇي لويان ڪوچنيان سي، ڪوچنيان يي هيڻ
وخت نه لويڙي.

زه دهغو ڇخه ڇي ڍاڍ مي ورڪوئ ڍير غمجن وم.

باور وڪره ڇي ڍپخوا ڇخه لاس وا نه خلي لاس دي وه
راتلونڪي ته نه رسيڙي.

ڇومره دهغو ترمنڇ ڇي غواڙو يي او ڇه ڇي ڪولي سو
سرگردانه يوو

دهغه ڇه لپاره ڇي باور لري وڍريڙي حتا ڪه هم دهغه
قيمت يوازي ڍرڍل وي.

شتمني په جيب نه ده، انسان بايد شتمن زره ولري.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

دانسان ترٿولو لوی عیب دادی ڇي دڇپله عیبه ناخبر
واوسي مگر دنورو عیبونو ته یی پام وي.

کومي پریکری ڇي په غوسه کي کیری ستاڙوند بربادوي.

دهغه ڇا سره پاته کیدل ڇي ستاسو په ارزښت نه
پوهیږي: وفاداري نه ده حماقت دی.

اڙینه نه ده ڇي ڇنگه ماته دي خورلي ده، ته تل کولی
سي دمخکي څخه ښه ځان جوړ کري.

دمور څخه دي دچمتو ڪرو خورو لپاره مننه وکړه، ځيني
خواره نه لري او ځيني مور.

بايد دومره اصیل و اوسي ڇي: ڇي د نورو دردونه دي
غمجن او خوبنی دي خوشحاله کري.

ډاډه اوسه! هغه ږغ ڇي دي الله جلّ اوري نور یی
هیڅکله نه سي اوریدای!

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

د دوستانو دڃائنت ڇڻه مه ناهيلي ڪيره ڇڪه ستا ڇڻه
مخ ديوسف عليه السلام ورنو دهغه سره ڃاري ڪري وه
په داسي حال ڪي ڇي هغه يو نبي وو.

ڃيني وخت دهغو وڃرو لپاره زره سوڃوو ڇي نه پر ڃيل
ڃان رحم ڪوي نه پر نورو.

زده ڪره هغه پياوري وسله ده ڇي ڪولي سو دنري
دبدلون لپاره دهغه ڇڻه گته واڃلو.

په ڪيسه ڪي پي مه ڪيري: هغو ته ڇي زمور شتون ته پام
نه ڪوي داسي وخت به راسي ڇي زمور سيوري پسي به
پلتنه ڪوي.

زه هغو وڃرو ته ڇي درناوي نه راته لري درناوي نه
لرم، ڪه تاسو دا ڃان غوڃنتنه گني زه پي ڃيل ڃان ته
درناوي گنم.

هيڃ وخت دي دمور دبرغ ڇڻه مه ستري ڪيره، يوه ورڃ
به راسي ڇي په هغي پسي به تل ڃيه پي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

انسان درهغو ڇي مور لري غريب، فقير نه ڏي.

دري لمنڇه وڙونڪي ڪارونه: دانداڙي ڇخه ڏير
خواخوڙي، دانداڙي ڇخه زيات باور، دانداڙي ڇخه ڏير
انتظار.

دغه دردونه ڇي احساسوي: پيغام راوري، هغه واوره.

د درد درملنه د درد دننه ده.

ڪه مو وجدان خرڇ ڪري، ڪولي سئ ڏير شيان رانيسي...
مگر خپله به نورمفت هم نه ارزي.

په ڏي نه يم خپه ڇي ماته ڏي درواغ وويل په ڏي خپه يم
ڇي نور نه سم ڪولي په تا باور وڪرم.

لڪه ڇنگه ڇي د خرابو لرگيو ڇخه ڪبنتي نه سئ جوڙولي
همدغه رڪم په خرابو افڪارو ٿولنه هم نه سئ جوڙيدلي .

څنگه ژوندوگر؟

دنفرت، رځي او تعصب څاڅکي په هغه سمندر بدليري چي
ټول غوټه کوي، مگر د درملني لپاره يي بڼه درمل يوبل
منل دي.

دهر چا زړه چي دغورور څخه ډک وي؛ دميني دځايولو
توان نه لري.

دبڼي بڼکلا دهغي په باطن کي ده نه دهغي په ظاهر کي.
دڼر پياوړتيا دهغي په ملاتړکي ده نه په زوره ږغيدو کي.

دزړه در ماتولو ورسته بڅښنه غوښتل گټه نه لري، قبر
چي گل ماله سي دقبر خاوند نه راژوندي کوي.

هيڅ وخت نه سي کولئ د خپلي مور دميني څخه ډېره او
رښتني مينه وموندئ.

ځيني وختونه د اندازي څخه ډېر باور کول کيدای سي په
رښتيا تاسوته زيان ورسوي.

دچل او فريب درکولو لپاره ځيني دځانه درته بازان او
ځيني خره جوړکړي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

پام مو وي: حيوان صفت مه ڪيرئ، بابلونڪي بابلونڪي
وي: ڇه بئڪار ڪوونڪي او ڇه ڇرڍونڪي.

ستاسو شڪل، رنگ هغه ڪتاب دي ڇي وگري ڪولي سي په
هغه ڪي جالب شيان ولولي.

پياوري اوسه: ڙوند دي مور نه ده ڇي زره درباندي
وسوڇوي.

داندازي ڇخه زياته مينه يو ڊول خان وڙنه ده.

در بنٽيا سره مينه ولره مگر خطاوي وبخبنه.

تل هغه خبري وڪره ڇي ڪولي سي وي ليڪي، هغه ڇه
وليڪه ڇي ڪولي سي لاسليڪ يي ڪري او هغه ڇه
لاسليڪ ڪره ڇي ڪولي سي دفاع تري وڪري.

دشخصيت سادگي داند دپيچلتيا پايه ده.

څنگه ژوندوگر؟

شعور يانې داچې درهغه ډېر چې درک سو، درک يې کړو.

ديؤې بنځې وفاداري هغه وخت څرگنديږي چې خاوند يې
هيڅ ونه لري او ديؤه نر وفاداري هغه وخت څرگنديږي
چې هرڅه ولري.

که مو کوم څوک وليدئ چې درک او پوهه يې د پيژندل
سوي پولې څخه ډېر وه، حتمن دهغه څخه وپوښتئ چې
کوم کتابونه لولي.

دلويولي څخه ساده شى نسته، بلې سادتوب همدا لويوالى
دى.

دري شان پرځاى، ثابت نه پاتيري: شتمني بيله
تجارته، پوهه بيله بحثه او هيواد بيله سياسته.

څومره ډگر نښت وړ هغه وگړي دي چې ستاسو خبرو په
شان وي.

بڼه خبره اوسپنيزه دروازه پرانېزي، خلاصوي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ڪلهه ڇي غواريءَ وصيت نامه وليڪي: پام به موسي،
يوازي ڇوڪ ڇي ستاسو په شتمني ڪي ونڊه نه لري،
هغه به تاسو ڇيله ياست، بنه نو ڇومره ڇي ڪولي سئ
ڏڙوند دنڪو ڪارونو ڇخه خونڊواخلي.

ڊپر ڙوند ڪول دتولو هيله ده مگر بنه ڙوند ڪول
دلرشمپر وگرو.

ڙوند همدا دي ڇي انسان دهغه ڇا دراتلو انتظار ڪوي ڇي
هيڇڪله به را نه سي.

ڇيني وخت دڇيل ڙوند ڇخه دڇينو وگرو ايستل دنورو
بنو وگرو لپاره ڇاي خالي ڪوي.

په نري ڪي داسي خونڊ ڇي د ڪتاب لوستني دڇوند سره
برابر وي شتون نه لري.

شعور بيلابيل پرونه لري، ترٽولو لور پوري يي بي
شعورو ته پام نه ڪول دي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ڄومره سخت دي دٿولني په رنگ ڪيدل، ڪله چي ٿولنه
خپله په زره رنگه وي.

دهغه چاسره پاته ڪيدل چي په درناوي مونه پوهيري:
وفاداري نه حماقت دي.

ڪبان خپلي اوبنڪي نه سي ليداي، ليوان خپل خوبونه نه
سي ليداي، بازان خپل را لويدل او انسانان خپل دننه نه
سي ليداي.

ڪه د رانيولو وای رانيول مي؛ دمور لپاره مي روغتيا،
دپلار لپاره مي دويم ڙوند او دڄان لپاره مي دڪوچنيوالي
خنداگاني.

ڪه تيرسوي ڀرغونه تا تير ڙوند ته را وٻولي پوه سه چي
يوازي يي.

ته نه يي دا باران ڄومره بي حايه اوري.

هغه بدلون واوسه چي خواري په نري ڪي يي وويني.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ڪله چي ڪومي ٿولني ته ننوڇي ستا جامي ستا پيڙندنه وي
اوڪله چي تري وڇي ستا خبري او اندونه ستا پيڙندنه
وي.

دريمه نري هغه ڇاي دي چي خلگ يي ديوي بني ورڇي
راتلو په هيله دي، نه دراوستلو.

ڇيني وخت چي هيڻوڪ ونه لري بنه دي، باور وڪري
ڇيني مو ترٿولو يوازي ڪوي.

سياست مداران ڪه په خپلو ڪي سره يو سي زمور شتمني
غلا ڪوي او ڪه اختلاف ته ورسيري زمور ڙوند غلا
ڪوي.

حڪمت هغه ونه ده چي ريڻي يي په زره ڪي وي او
ميوي يي په ڙبه ڪي.

ڇيني وخت بايد خپل شاوخوا وگرو ڇخه ليري سي دڇينو
ڇخه يو ساعت او دڇينو ڇخه يو ڙوند.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

يُو پوه وائي؛ بڇنبه په وار وار وڪره مگر باور يُوڃل.

ومي خوبنتل ڙوند وڪرم: ٽولي لاري يي راته وٽرلي:
شڪر مي وڪي، وي ويل خرفات دي،
عاشق سوم: وي ويل درواغ دي،
ومي ڙيل وي ويل: بهانه ده،
ومي خندل: وي ويل ليوني دي
نري ته گوري، غواريه پياده سم.

زما په رگونو کي دوينو پرڄاي دهغه اندونه اوخيالونه
روان دي.

خوبني حاي او وخت نه غواري، دابسنه کوي چي زره يي
وغواري.

دخپلو هيلو لورته دي وزرونه وه غوره، بهاني نه.

قضاوت او مخکي خبري دا نه په ډاگه کوي چي هغه
څوک دي، بلکي دا په ډاگه کوي ته څوک يي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

دبريالو وگرو لپاره په اونی کي اووه نن ورځي شتون لري او دناکامو وگرو لپاره اووه سباوي، کوچني توپيرونه، لويي پايلي لري، ڙوند همدا نن ورځ دی. ***

واده کول او نه کول دواړه دپښيمانی سبب کيږي. ***

دا زورونکي ده چي کله دي دهسک هوا دسر سره ومبلي او وزرونه ونه لري. ***

په کوم ځای کي چي يي: که دي نه خوبنيري کوبښښ وکړه ځای ته دي بدلون ورکړه، نوي ونه نه يي چي نه سي کولی حرکت وکړي. ***

دیوه شي څخه ډاډه يم، هغه داچي په ڙوند کي مي هيڅوک دومره نه دی زورولی لکه ځان. ***

دهغو ټولو وگرو لپاره دښو هيله کوم چي بدې يي ليدلي مگر هوډ يي کړی چي بد ونه اوسي. ***

ڙارا ټوله اوري، اړه هنر دچوپتيا ډرغ اوريدل دي.

څنگه ژوندوگر؟

دهرچا څخه دهغه دشعور په اندازه هيله ولره، لږ ترلږه
په دې ډول به لږ وگريري.

دپرېده ده کله چې ديوچا کار ستاسو سره خلاص سي
چلند يې بدلون وکړي.

هروخت د مخامخ کس پر وړاندي چوپتيا دهغه دخبرو
دتاييد په مانا نه وي، ځيني وخت دهغه دشعور دسطحي
څخه هيله نه لرلو په مانا وي.

انسانان هغه وخت بڼه زړه لرونکي دي چې وکولى سي
دنور دنېکمرغه ساتني لپاره عمل لاس په کار سي، نه
داچې دنور لپاره يوازي دنېکمرغى هيله وکړي.

بڼه انسان و اوسه مگر نور ته په ثابتولو يې وخت مه
بربادوه.

يو بنده ته اړتيا لرل دمرگ دويم نوم دى. ***
کله چې فقر پر دروازه را ننوزي عشق د کلکين څخه
تښتي.

ڄنگه ڙوندو ڪر؟

ٻاور دي دڃيل ڄان سره وساته مگر انسانيت دي وتولي
نري ته وبنيه.

ڙوند ددي لپاره ڇي يو وار مينه در سره ولرم: ڊپر لنڊ
دي، قول كوم ڇي په راتلونڪي ڙوند ڪي به دي هم خواڪي
اوسم.

وگري هيڄ وخت هغه ڪسان ڇي پر گران وي نه هيروي،
يوازي عادت ڪوي ڇي نور يي خواڪي ونه اوسي.

هغه وگري ڇي په خپله خوبنه په تاريخي ڪي ڪينيسٽلي
دي؛ روبنابي ته اڀريا نه لري.

ڪه غواري دمرگ ورسته هير نه سي، داسي ڄه وليڪه
ڇي د لوستلو ور وي يا داسي ڪار وگره ڇي دليڪلو ور
وي.

او دهغه ڪس سره ڇي مينه لري، هغه ته يي مگر بل
ڄاي.

څنگه ژوندوگر؟

سلام پر هغو چي مور يې نه وو ليدلي وي پيژندلو، نه يې
وو لوستلي را پوه سول، او په غير کي نه وو نيوالي، پر
گران سولو.

هيڅ وخت يې دپوهيدلو لپاره مه ژاړي، هغه چي په تاسو
پوه سي ستاسو دچوپتيا ږغ بڼه اوري.

زرگونه دوښمنان بڅښم مگر هغه څوک چي زړه مي
ورکړي وو او هغه بي ارزښته وگڼي او را مات يې کړ، نه
سم کولی وي بڅښم.

هيڅ شی بيله غره پلارته ډېر ورته نه دی.

ديوه وگړي سره ديوه ساعت لوبي په کولو کولی سي
دهغه په اړه ديوکال د اوږدو په اندازه مالومات لاسته
راوړي.

زما ترټولو لوی افسوس پر هغو ناسموکارونو نه دی چي
ماکړي بلکي پر هغو سموکارونو دی چي دناسمو وگړو
لپاره مي سرته رسولي دي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

زمور ستونزه دهغه ڇاي ڇخه پيل سول، ڇي زمور ڪتل
يُوبل ته، ڪتل دانسان وه انسان ته نه وه بلڪي ڪتل دانسان
وه موقئ ته وه.

ڪله ڇي ستاسره خيانت ڪوي، هغه وخت يي خپل بازوگان
پري ڪرل، ڪولي سي هغه وبخني؛ مگر نه سي ڪولي په
غير ڪي يي ونيسي.

ڇه د ڊبري زره دي دهغه مور؛ ڇي وري ته نصحت
ڪوي، ترڇو دلوري درد وزغمي.

ڪله ڇي سهار دخوبه راکبيني، دا په فکر ڪي راولئ:
ڇومره لويه نيڪمرغي ده، ڙوندي پاته ڪيدل، اند ڪول، خوند
اخيستل، د دوست درلودل.

ناپوه ڪس پوه نه زده ڪوي ڇڪه خپل ڄان پوه گني،
دناپوهه وگرو بد بختي همداده.

وي پوبنتل ڇي ڇه پرمختگ مي ڪري؟
ومي ويل: ڇي دخپل ڄان ملگري سوم.

څنگه ژوندوگر؟

وگړي بايد دهغوئ په چارو کي وازمويې نه دهغوئ په خبرو، ډېروگړي بدچار کوونکی او بني خبرې کوونکي وي.

ځيني وگړي نه تکرایري، څوک چي درباندي گران وي، تل يې خواکي اوسه او ساتنه تري کوه.

ډېرکله عقل هغه وخت دانسان سر ته رادرومي چي ډېر ناوخته وي.

دعشق لپاره مبارزه وکړه خو هيڅکله فقر مه کوه.

ترټولو ډېر قدرت چي يو وگړی لري دهغه دانتخاب قدرت دی.

که چيري دحقيقت رښتني پلټونکي يې، بايد لږ ترلږه په خپل ژوند کي يوځل پر هر شي شک وکړي.

رقابت در هغو بڼه دی چي کار حسادت ته ټيل نه وهي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

دٻنو ڪتابونو لوستل دپخوانيو عزتمندو وڳرو سره خبري
ڪول دي.

ڪه دا خوبنوي چي نپڪمرغه و اوسي دهيش چا سه دهيش
تمه مه ڪوه.

ڪله چي دا دي خوبنه وگنل چي ڊڪوم چا سره خيانت
وڪري، هغه وڳري ناپوه مه گنه، بلڪي پوه سه: هغه ددي
ڇخه ڀپر چي ته يي وڙ يي په تا باور ڪري دي.

پخوالي ته نه يي رسيدلي مگر هغه وخت چي احساس
ڪري خبري درسره ڀپري دي، مگر ارينه نه گني چي
چاته دهغوي ڇه ووايي.

انسانان دوه ڀله دي: يو هغه چي تاريخي ڪي بيداره وي،
دويم هغه چي په روبنابي ڪي بيده وي.

مئين ڪيدل آسنه دي، سخته داده چي تا درڪ ڪري.

پيسي دتولو نارواو مخ پوڻي.

څنگه ژوندوگر؟

د کتاب پانې د وزرونو په څیر دي چې زموږ روح ته د رڼا عالم ته الوزوي .

ځینې وايي: درواغ د ډېرو جدایيو لامل دي مگر نه دا رښتیا دي چې انسانان د یو بل څخه لیري کوي.

شېبې په خاطر و بدلیږي او وگړي په درس: دا ژوند دی.

لږ دي هغه وگړي چې په سترگو ویني او په مغزو اند کوي.

زه پوره نه يم مگر تل به رښتني يم.

هر زړه چې پاک وي ډېره مینه کوي، ډېر باور کوي، ډېره بڅښنه کوي او ډېر زیان ویني.

هیڅ شی دانسان روح داسي نه وژني لکه ناسم، غلط ځای او ناسم وگړي.

شرف لرونکی هغه وگړی دی چې دنورو په عزت داسي وپوهیږي لکه خپل په عزت.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

په ڇوانی کي ڙوند په ناخبری کي راباندي تیرسو هغه
چي پاته وو په پڻیمانی کي راباندي تیرسو.

کوم وڳری چي تیروتنه نه کوي هیڄ کار سرته نه سي
رسولی.

خپل وخت دهغه چا لپاره مه بربادوه چي ارزښت یی نه
لري.

کوم وڳري چي یو پر بل گران وي حتا دچوپتیا په وخت کي
هم یو بل درک کوي.

ارام والی او لیدل باید زده ڪرو هر څه زموږ خبرگون ته
ارتیا نه لري.

ڙوند ماته زده ڪرل چي هرکله دهغه چا دا احتمالی برید
منتظر و اوسم چي دهغه سره مي ڊپر بنه ڪري وي.

یو وحشي ڙوی نه سي کولی: داسي په هنر مندانه ڊول
ڊپر ڙی سي لکه یو انسان چي کولی سي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

هغه ڪه په سمندر ڪي وي، ڪه په خوبو ڪي وي، ڪه په درواغو ڪي وي، ڪه په گناه ڪي وي، ڪه په خوبني ڪي وي، ڪه په قدرت ڪي وي، ڪه په ناپوهي ڪي وي، ڪه په انڪار ڪي وي، ڪه په رخه ڪي وي، ڪه په بخيلتوب ڪي وي، ڪه په غچ اڃيسلتو ڪي وي.

دڙوند بده برخه انتظار ڪول دي او بنه برخه يي دهغه چا درلودل دي چي داننظار ڪولو ارزڻت ولري.

مه پريڙي خبڻم، قهر ستاسو ٽول بدن ونيسي، تاسو ته ازار درڪري يا تاسو ته زيان ورسوي، قهر يوازي ستاسو انرڙي اخلي او دنورو وگرو سره مو دگرڻبت او محبت مخه نيسي.

در هغو چي دخپلي مور خدا ويني ڙوند بنڪلي دي.

نيڪبخته هغه وگري دي چي: دڙوند ستونزو او ڪراونو ته مسڪا وڪري.

زموڙ دگوتو نڀي دهغو زرونو ڇهه چي: لمس ڪري يي، يوو هيڻ وخت نه پاڪيري.

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

عاقل، پوه ڏيڻو ڇنڪه ڏک وي او ناپوه ڏڄوابونو ڇنڪه.

سٽرگي بي گٽي دي ڪله چي وجدان ڀوندوي.
وجدان: هغه باطني ڄواڪ چي بنه ڊڊ ڇنڪه بيٺوي.

خپل ڊماتو په ڪيسه ڪي مه اوسه ڪله چي بريالي سوي
خاطري ڪيري.

ڄومره ڊپر چي وگرو ته خپل احساسات وايي: هغومره
ڊپري لاري وگرو ته بنيبي چي تاته زيان ورسوي.

وفاداري ڊپره اڀينه ده ڪله چي ودي موندل ڊلاسه يي مه
ورڪوه.

يو اڀين شي چي مي زده ڪري هغه ڊاڊي چي: هر وگري
زڙه لري مگر وجدان ڊهر چا نه په برخه ڪيري.

ڪه تڪليفونه ونه زغمي هيڻ وخت به زڙور نه سي،
ڪه تيروتنه ونه ڪري هيڻ وخت به عاقل نه سي او ڪه
ماته ونه خوري هيڻ وخت به بريالي نه سي.

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

زمور مرگ دهغي ورڃي ڇڻه پيل ڪيري چي دهغه ڇه
پروراندي چي اڀين وو سکوت وڪرو.

اميدونو زمور دڙونو سره دومره خيانت ڪري: ڪله چي
هم کوچنيو خوبنيو ته رسيرو، سترگي مو دغم د راتلو
انتظار ڪوي.

تاسو نه سئ ڪولئ ٽوله په شتمني خوبن ڪري، مگر
ڪولئ سئ ڏيرو ڙونه په نيكو اخلاقو خيل ڪري.

ديخي ڇڻه يي ويو بنٽل: ولي دومره سوڀ يي؟
يخي بنه خواب ورڪر: زه لومري هم اوبه وم او ورسته
هم اوبه دتودخي يي زما سره ڇه؟
بنه نو اي انسانه!

لومري هم خاوري وي او ورسته هم خاوري: ستا دا
دومره غرور ڊکومه!

اوس مي هم ڇيني وخت ڙه تنگ سي خو ستا لپاره نه
دهغه وگري لپاره چي اند مي ڪوي ته يي.

ڙوند هيڃ چا ته مفت درس نه ورڪوي! ڪله چي وايي:
ڙوند ماته را وبنول ياني تاوان، قيمت يي هتمن ورڪري.

څنگه ژوندوگر؟

کوبښن مه کوه بريالی وگرې واوسي کوبښن وگره
ارزښتمن انسان واوسي.

یوه ورځ به دي ټولې هغه لارې چې زړه ته دي تللي وي:
عقل ته را وگرځي.

زده کړه ترټولو پياوړي وسله ده چې، کولی سي دنړۍ
دبدلون لپاره، دهغې څخه گټه واخلي.

ستاسو ترټولو لوی دښمنه ستاسو ناپوه دوست دی.

که یو وگرې زه یو وار تیر ایستلم هغه دي وشرمیري او
که چیري یو وگرې زه دوه ځله تیر ایستلم زه باید
وشرمیرم .

که دځینو لپاره دځانه پول جوړ کړو بیا به هم وایي چې
هوار نه وو.

هرڅومره چې دي په زړه کي رخه او حسد لږ وي:
هومره به دي په ورځنیو خوبنیو کي ونډه ډیره وي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

هر ڪلهه ڇي دي ونه سواي ڪولي تيروتنه وبخبنئي دا ستا
دزيره پر ڪوچنيوالي دلالت ڪوي نه دهغي تيروتنئي پر
لويوالي.

تعصب:

سترگي رندوي،
خوڙونه ڪانه ڪوي او عقل منجمد ڪوي.

ٽول يوازي ستا سره همدردي ڪوي اي ڪاش يو ڏوڪ پيدا
سوي واي، ڇي په رڀنئيني ڊول يي ويلي واي: بي غمه
اوسه...

په دواڙو يي سموو.

زموڙ اصلي محڪه دهغو ڪسانو ڙرونه دي ڇي دهغو سره
علاقه لرو.

عقل ڇي نه وي ڄان په عذاب وي مگر شعور ڇي نه وي
نور په عذاب وي.

موڙ يي بايد زده ڪرو ڇي په خوبني ڪي بايد علت و اوسو
نه شريڪ او په غم ڪي بايد شريڪ و اوسو نه علت.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

زه بريالي سم اوس نه مگر حتمن.

زما ڇخه مه په ازار ڪيره: زه نه مغروره یم نه بي احساسه، يوازي زوريدلى یم، زوريدلى دبی ڇايه باور ڇخه.

باور لرم: چي لور اواز سره به درواجن وگري رښتيني وگري چوپ ڪري، مگر د رښتيني انسان چوپتيا به د درواجن انسان بنسٽ لمنڇه يوسي، هو همدا دچوپتيا ڊالي ده.

هيڇ لوى شى په ناڅاپي ڊول نه جوړيري.

څوڪ چي دظلم پروراندي نه سره يوځاى ڪيري، دظالم په زندانونو ڪي به پرلپسي ديوبل سره وويني.

ڪله چي خپله اريڪه دالله جلاله سمه ڪرو: الله جلاله هرشى زمور لپاره سموي!

سل ڇله مي ورته وويل زما دخبرو په منڇ ڪي مه خنده: يوڇل يي وڇندل پر عاشق سوم.

څنگه ژوندوگر؟

صبرکونکی اوسه: ځيني وخت بايد؛ دژوند د ترټولو بدو ورځو څخه تيرسي؛ ترڅو ترټولو ښو ته يې ورسيرې.

هيڅ وخت دنور دژوند ظاهر، ښکاره دخپل ژوند دباطن سره مه پرتله کوه.

خبره کي دزړه څخه راوو ځي زړه ته هم داخليږي، که داسي نه وي هيله مه لرئ چي اغيزه دي وکړي.

هرڅوک چي ديو شي څخه وبيريږي دهغه څخه تيبنتي، مگر هرڅوک چي دالله جل وډار سي هغه ته پنا وروړي.

څهره پرست: دپاک زړه په ارزښت څه پوهيږي.

دستونزو او مصيبتونو په وخت کي دي الله جل جلاله ته په صبراولمناځه سره پنا يوسه

لويه شتمني دهغه چا درلودل دي: چي تاسو ته سکون درکوي.

څنگه ژوندوگر؟

ټول پوهيزي چي ژوند وکړي،
مگر ټول نه سي کولی بنکلی ژوند وکړي:
ژوند کول عادت دی مگر بنکلی اوسيدل فضيلت

که غواړي بريالی سي،
يوه قانونه ته درناوی ولره:
هيڅ وخت خپل ځان ته درواغ مه وايه.

دهسک درچتر لاندې دهیڅ چا؟ ناکامی اوماته زموږ په
گټه نه ده.
بڼه زړه لرونکي واوسی.

هلته پاته سی: چيري چي ستاسو زړه خدا کوي.

کلونه وخت يي ونيوی چي پوه سوم:
غرور دانسان ستر دښمن دی،
روغتيا لويه شتمني ده،
ارام او سکون ستر نعمت دی.

غم دژوند یوه برخه ده، مگر دغمخور نه درلودل ستر
عذاب دی.

څنگه ژوندوگر؟

ورځي پر هسک تکیه کوي، وني پرمخکه او انسانان
دیوبل پر مهربانی.

ژباړه

دغریبو وگړو سره داسي مخامخ سه: لکه

دپا چا سره چي مخ کيږي!

زما ستونزه دهغه ځای څخه پیل سول چي دخبرو او
دریدلو پرځای مي: تبېننه کول او هیروول انتخاب کړل.

زما چلند ستاسو سره سوړ نه دی: تاسو د چاپلوسانو سره
عادت سوی یاست.

اعتماد نه کول مي دهغو وگړو څخه زده کئ: چي
پر هغوئ مي بشپړه باور اعتماد درلودئ.

انسانان څلور ډوله دي:

1: ژر غوسه کيږي او ژر پخلا کيږي (دزغم وړ)

ژر نه خپه کيږي او ژر نه پخلا کيږي (تقریباً دزغم وړ)

ژر خپه، غوسه کيږي او ژر نه پخلا کيږي (دزغم وړ نه

دي)

ژر نه، غوسه، خپه کيږي او ژر پخلا کيږي (دستايلو وړ)

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

هغه وخت ڇي ڀوسري ڀو حرام درهم پريڙي دده ڊاڪر نه
ده ته درهغه چاچي سل زره حرام درهمه خيرات ڪري بنه
اونيڪه ده!

مالڪ بن دينار حمه الله

دونيآ ڇاي د"نيڪ" چار ده او اخرت ڇاي دور ڪري دي: ڪه
چادلته نيڪ چار ونڪر هلته به پڻيمانہ سي!
احمد بن حنبل رحمہ الله

داخرت مهر آسانہ، لڙدي دي: پاڪ زره او ذڪر ڪوونڪي
ڙبه!

ابن الجوزي رحمہ الله

ڪه چا صبر او يقين ورڪ ڪرل دهغه چا په شان دي چي
په سمندر ڪي بيله ورونڪي وسيلي سفر ڪوي
ابن القيم

بنده ته دا بنايي ڪله چي دعبادت ڇخه فارغه سو دالله جل
جلاله ڇخه دهغه دڪمبنت بخبنه وغواڙاي او دڪول
دتوانايي لڪبله دهغه شڪر ادا ڪري
سعي رحمہ الله

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

عقل دا نه دئ چي خير اوشر پيڙني بلڪي: عاقل هغه دئ
چي خير وويني پيروي يي وڪري اوچي شروويني خان
ترينه وساتي!

سفيان بن عيينه رحمه الله

عجبه مخلوقات يو: دخيلو تيروتو لپاره وڪيلان يو او
دنور دگناهو لپاره قاضيان.

دوگرو لپاره ڙوند مه ڪوه، تريتول خفه، خمجن ڪسان هغه
دي چي دنورو زغم او نظرونه ورته مهم وي.

هغه وگري ڄومره خوار دي چي خپله خوبني دنورو د
ازار او زوروني په قيمت لاسته راوري.

ڪمو لگبنتونو ته پاملرنه ڪوي، يو ڪوچني سوري لويه
بيري ڏوبوي.

تل خپله واوسه نور ڄايونه مخڪي نيول سوي دي.

تريتولو پياوري وگري هغه ڄوڪ دئ چي دخيل خان
دڪنٽرول پياورتيا وڙي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ڇوڪ مه ڪوچني ڪوه ٽڪي هم ڪوچني دي مگر جملہ پوره
ڪوي.

باور وٺره پر سبا چي ورسته دريوي شيپي تاريڪي
رادمي.

چاچي خپل چاري الله جل جلاله ته وسپارئي؛ الله جل جلاله هغه نه
هيروي!

ددي نري بندي ڪيدنه داده چي ناپوه په خپل ڪار ڏاڍه وي
او پوه په خپل ڪار ڏاڍه نه لري.

اند ڪول سخت دي په همدې خاطر ڊپر وگري قضاوت
ڪوي.

زده يي ڪري: دنورو لپاره يوه پوله وٽاڪي، بنه انسان
اوسيدل په دي مانا نه دي چي هرڇه وزغمي.

اصيل انسانان تل دخپل ابرو او عزت په فڪر ڪي وي او
ڪم اصل انسانان يوازي دخپل گتي او ارامي فڪر ڪوي.

څنگه ژوندوگر؟

دوگړو دزده کړو اندازه دهغوی د شعوردمیزان سره هیڅ اړیکه نه لري.

دزړه اوسیدونکي دي په دقت انتخاب کړه، ځکه هیڅوک بېله تا ستا د ارامی قیمت نه سي ورکولی.

په دي ورځو کي وگړي دټولو شيانو په قیمتونو پوهیږي، مگر دهیڅ شي دارزښت څخه خبر نه دي.

ډېر هغه نیکمرغه وگړي چي زه پیژنم؛ هغه وگړي دي چي مخکي تردې چي خبرې وکړي غوږ نیسي.

که پوهیدای سبا نړی ټوټه ټوټه کيږي: بیا می هم دخپل سيب، مني ونه ایښودل.

هیڅوک ستاسو دزړه څخه تاسوته ډېر نیژدي او رښتیا ویونکی نه دی، نو هغه وگړی چي ستاسو پاک زړه یې ځانته نه نیژدي کوي، تري ليري اوسئ.

خپل سکون دي پر هیڅ شي او کس پوري مه تړه: ترڅو تل هغه ولري.

څنگه ژوندوگر؟

برياليتوب مخکي تلل دي، نه دپای ټکي ته رسيدل.

یو ملت دخپل تاريخ څخه ليري کړه، هغه وخت په آسانی
کنټرول کيږي.

زه اولمر بل کار نه لرو هر سهار ددوست لږلو لپاره را
پاڅيرو.

دټولو سمندرونو اوبه داتوان نه لري چي یوه کښتۍ دبه
کړي، مگر هغه وخت کولی سي کله چي دکښتۍ دننه
خپري سي،
همدغه رکم دنړۍ ټول منفي ټکي پرتاسو کومه اغيزه نه
سي کولی مگر هغه وخت کولی سي چي تاسو اجازه
ورکړئ.

تل ددي توان ولره: دهغه شي يا وگړي څخه چي ازار
درکوي، په هوسايي تري زړه پري کړي.

لنډ وايم یو سړی دويم ځل نه سي موندای، حتا په هغه
سړي کي.

څنگه ژوندوگر؟

ومي ويل: دوږخ چيري دئ؟ وي ويل: داسي زړه ومونده؛
چي نه سي کولی دوست ولري.

ډېر بڼه وگړي هغه دي چي: ستاينه يي کوي شرميري او
چي بد يي وايي چوپ پاتي کيري.

دنورو دحقوقو څخه ساتنه کول: د بشريت بڼکلي او لويه
موخه ده.

د دوو دوستانو دزړه اړيکه: خبرو او عباراتو ته اړتيا نه
لري.

خبره دانه ده چي موږ دژوند کولو لپاره لږ فرصت لرو،
بلکي داده چي موږ د هغه ډېره برخه ضايع کوو.

که نه پوهيري وپوښته يوه شيبه به ناخبره مالوم سي
مگر دژوند درپايه به پوه پاته سي.

موږ در رښتيا ډېر، په خپلو مغزو کي کړيو.

څنگه ژوندوگر؟

دپوهې درلودل د شتمني څخه غوره دي، مگر د شتمني نه درلودل دپوهې د نه درلودلو څخه بد دي.

کله چې پيسې حاکمي وي عدالت او ازادې به شتون نه لري.

تل داسې ورځې وي چې انسان په هغو کې، هغه وگړي چې مينه يې ورسره لرل: پردي مومي.

دهغې خبرې سره چې اند يې ملگري نه وي هيڅ وخت، وه هسک ته نه ځي.

ترتولو بده زورونه دانسان لپاره داده چې: دهرشي په فساد باندي پوه وي خو، دهیڅ شي په سمون باندي برلاسي نه وي.

بنځه داوبو په شان ځانگړنه لري؛ چې دخپل نرموالي له کبله که په هر رنگه لوبني کې وچول سي، دهغه لوبني رنگ ځانته غوره کوي. هر خاوند چې دخپلې بنځې څخه ناخوښه وي: علت دي يې خپل په ځان کې ولټوي.

څنگه ژوندوگر؟

دهغه وگړو څخه ليري اوسئ، کله چې عيب درپکښي
وويني ستاسو څخه پرته: ټول په خبره وي.

ملگري، دوست هغه ورور دئ چې خپل په خوښه يې
انتخابوي.

لږه پوهيدل او ډېرې خبرې كول داسي بيلگه لري لکه: لږ
درلودل او ډېر مصرف كول.

څوک چې په چاپلوسئ بلد وي: تهمت ويل هم هغه ته ډېر
آسانه دي.

وانگيره که چيري هرڅوک دخپلې پوهې په اندازه خبرې
وگړي: څه چوپتيا به پر نړۍ حاکمه وي.

وگړي ځيني وختونه مخکي تر دي چې بنځ سي مري.

دآزادۍ لپاره اړينه نه ده مخکه او هسک واخلي: يوازي
خپل ځان مه خرڅوه.

ڄنگه ڙوندو ڪر؟

توان يا قصاص هرڄهه ڇي غواري نوم يي واخله، زه
يوزي دومره پوهيڙم الله جل جلاله دهيش ڇا اوبنڪي نه
ضايڪ ڪوي.

درڄو ڇي ڪولي سي په ڙرا ڪول خان ارام ڪره دهيش ڇا
سره خيل دردونه مه شريڪوه ۸ دلته ڊپروگري دباور
ورنه دي.

چيري ڇي درواغ يو عمومي واقيعت وي، پر ڙبه دربنتيا
راورل يو انقلابي چار دي.

دردونڪي شي دادئ ڇي انسان دخيل حق هيله ولري.

ڪه چيري مو په ڙوند ڪي يوڪس ياشي دلasse ورڪر مگر
په بدل ڪي مويي خيل خان وموندئ تاسو گتونڪي ياست

په دي ورڄو ڪي دانسانانو ڄڻهه دشرافت پرڄاي يوزاي
شر او زيان وينئ.

څنگه ژوندوگر؟

دېره اړينه ده، ژوند دي دهغو وگړو خواکي تير کړي چي:
نه يوازې ستا بڼه والی ويني بلکي؛ تا په يوه بڼه، غوره
انسان بدل کړي.

که چيري کړيدلی: ددېرو دروازو څخه به تير سوی وای،
مگر ما سيده دريدل انتخاب کړل.

د بدن دمرگه مه بيريزه هيڅکله به هغه ونه ويني، دخپل
شرافت دمرگه و بيريزه هره ورځ بايد هغه ووينی.

دښو وگړو دېره اغيزه هغه وخت احساسيري، کله چي
زموږ لمنځه تللي وي.

مهرباني هغه ژبه ده چي: کانه يې اوريدلی او ړانده يې
ليدلی سي.

د انسان بدبختي دناپوهی څخه نه ده: دتېلی څخه ده.

که چيري رښتيا پت کړي او په محکه کي يې بنځ کړي:
بيا به هم را بنکاره سي.

څنگه ژوندوگر؟

هرکله چي چا وويل: نور دهیڅ شي حوصله نه لرم،
وپوهیږه: دي کس ډېر صبر کړی، ډېر منتظر پاته سوی او
نور ستړی سوی دی.

زموږ د ژوند اصلي موخه د نورو سره مرسته کول دي،
مگر که نه سئ کولی دوگړو سره مرسته وکړئ: لږ تر
لږه آزار هم ورسوی.

دخپل ځان د اداره کولو لپاره دمغزو څخه گټه واخله او
دنور د اداره کولو لپاره دزړه څخه.

انسان چي هر څومره ډېر درک ولري، هومره رنځیږي.

هیڅ شی د چوپتیا په شان حاکمیت نه پیاوړی کوي.

دپلار لپاره مي انشاءالله هر څاڅکی خوله چي دي زما
دغټولو لپاره توی کړي ده په جنت کي به درته جنتي
ویاله سي. ***

هیڅکله هغه ځای ته بیا ځلي مه ورځه: دکوم ځای د غمه
چي تللی یی.

څنگه ژوندوگر؟

په هغه څه چې دي دښمن هم بايد ونه پوهيږي: دوست ته
يې هم مه وايه.

ډېر غم د ژړا لامل نه کيږي ساکت، چوپ کوي دي.

ژوند ټوله عمر الوتل نه دي ځيني وختونه بايد قفس هم
وزغمو.

کرار کرار مي دوگړو څخه زده کړل: چې هغسي ووسم
چې دوی دي، هغوندي مهربانه، بڼه، او ځيني وخت
هغومره بد او تريخ.

که زما يابل وگړي په انتخاب کي سرگردانه سوي: ما مه
انتخابوه.

زه باور لرم چې یوه ورځ به دهغه بدل بل څوک درڅخه
اخلي کوم څه چې دي زما سره کړي دي. ***

هغه شيبه کله چې زړه دي خپل دځان په واسطه
سوځيږي: دغه حالت دنړۍ ترټولو بد او غمجن حس دی.

ڄنگه ڙوندو ڪر؟

اند ڪوي ڇي زما چوپتيا زما د بنه والي نبنه ده؟
نه گرانه نه!
زه هغه وخت چوپتيا ڪوم ڪله ڇي ڏره ڏره ڀم.

زموڙ لومڙي ڏنده ڊخيل ڄان په واريندي ڊاده ڇي پرينڊو
تڻ لاس او بي پيسو سو.

قاصد راغلي ڇي اختر د دروازي شاته ڊي، ڪاش زما يار
ڊاختر پر ڄنگ راسي ڊدروازي شاته.

تيروتنه ڪه په ناپوهي ڪي وسي ڊناپوهي ڄخه ده ڪه په
پوهه ڪي وسي ڄيانتي ڊي.

يا ڊخيلو هيلو په اندازه هڄه وڪري، يا ڊخيلو هڄو په
اندازه هيلي ولري.

هغه ڪومت ڇي ڊخلڪو خوشحالي واخلو ماته خوري.

بنڪلا يوازي پام ڄانته اروي، هغه ڄه ڇي زره په خيل
واڪ ڪي راولي شخصيت ڊي.

څنگه ژوندوگر؟

زموږ ډېر هغه وگړي خوبنيزي چي زخمونه يي زموږ په
څير وي.

ځيني وخت ديوه کس نه شتون داسي وي: لکه نړۍ چي
خالي وي.

خپل ملگري ته درواغ ووايه که دي وليدل چي دڅه مودي
ورسته يي هغه بنکاره نه کړل: کولی سي: حقايق دهغه
سره شريک کړي.

باور جوړول کلونه وخت نيسي، لمنځه وړل يي خوشيبي
او بيا جوړول هيڅ وخت نه کيږي.

وايي: بڼه انسانان جنت ته ځي!
مگر زه وایم هرچيري چي بڼه انسانان وي هغه ځای
جنت دی.

دهغه شي انعکاس واوسه چي غواړي يي دنورو څخه يي
وويني: که مينه غواړي مينه خپره کړه.
که رښتينولي غواړي رښتني اوسه.
که درناوی غواړي درناوی ورته ولره.

څنگه ژوندوگر؟

دوگرو څخه وگرو ته پنا مه وروړه: بي پنا کيږي!

که خپل تېر پر ملا کښيږدي ملا دي ماتوي، که يې درپښو
لاندې کړي لوړوي دي.

منطق وايي: که يې ونه وينم باور نه کوم مگر دايمان
څخه پک زړه وايي: لومړی باور کوم ورسته به يې
ووينم.

که پر الوتلو باور ولري: وزرونه به وموندي.

تلور مه کوه ځيني خنډونه په ژوند کي حکمتونه لري.

بنايي نن هوا توپاني وي مگر تل به باران نه اورپيږي.

لوي کارونه په کوچني پيل سره شروع کيږي.

داوبازی په سل ساعته ليدلو سره نه اوباز کيږي: بايد
اخير اوبه ته ور وغورځيږي.

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

پوهيڙم بريالي ڪيرم ڪه دناکامي ڇهه نه پيريم.

دديم حل پيل ڪولو ڇهه مه پيريم: داخل يي دصفرڇهه
نه بلڪي دتجربيم ڇهه پيل ڪوئ.

هرڇوڪ چي دنورو وگرو دنڪبختي او خير په فڪر ڪي
وي: خيله به هم نڪبختي او خير لاسته راوري!

دبنڪلا نه شتون بنه اخلاق جبرانوي
مگر داخلاقو نه شتون هيڻ وخت بنڪلا نه سي جبرانولي.

پر يوه ملت د برلاسي لپاره لڙڪي يي خاينان او اڪثريت يي
ناپوهان په ڪاردي.

شتون يي زما لپاره هيڻ ارزڻت نه درلودئ مگر نه
شتون يي لڙ زورونڪي وو!

هغه خداي جل جلاله چي الوتونڪوته لاره بنيان انسان
پرنيمه لار نه پريودي.

څنگه ژوندوگر؟

په داسي کوم باندي مبتلا سوي يوو چي اندي چي الله جل
جلاله بيله دوي څخه بل چاته هدايت نه دي کړي.
ابو علي سينا

نه پوهيرم چي ولي وگري په ډکه خوله خبرې بدي گني
خو په خالي مغزو نه.

کله چي يوه بنځه ژروي دي ته دي بايد پام وي چي الله
جل جلاله دهغي اوبنکي شمېري.

هغه بحث چي نه تا قانع کولي سي او نه بل ته قناعت
ورکولي سي: په يوې مسکاسره يي پای ته ورسوه.

د دوست حسادت د دښمن درقابت څخه بد دي.

وي ويل غمونه دي څه سول؟
ومي ويل: په سجده کول ټول کښته شوه سول.

ماته ووايه دوستان دي کوم وگري دي چي ووايم ته
څنگه انسان يي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ديوه احمق سره بحث ڪول دا ڇرگندوي چي دوه احمق
شتون لري.

ڙوند همدا دئ چي ديوه داسي ڪس دراتلو انتظار ڪوي
چي هيڻڪله نه راڻي.

په طبابت او سياست ڪي چي هرڻوڪ وعده درڪري
درواغن دئ.

دهغه ڇا دنڙديوالي ڇخه ليري اوسئ چي خپل رازونه او
اسرار نه سي ساتلي.

دٽولو لپاره بنه واوسه هغه ڻوڪ چي وپوهيدئ تل به دي
په خوا ڪي وي او هغه چي نه وپوهيدئ يوه ورڻ يي ستا
دٽولو بنيگنو سره يي زره تنگيري.

هيڻوڪ دخيل ڪاره خوبن نه دئ مگر هرڻوڪ دخيل عقل
ڇخه خوبن دي.

څنگه ژوندوگر؟

هيواد ته خدمت کول نیمه دنده ده او انسانیت ته خدمت
کول دهغه نور نیم.

کله چې زړونو ته ننوځي په هغوئ کې په نیکی سره
ژوند وگرئ.

دهغه چا په په شان سوی یم چې اور یې اخیستی وي چې
ولاروي سوځي که وځلي لا پسي سوځیږي.

مه تسلیمېږه او درښتیا لوری ونیسه که چیري یوازي هم
یې.

دژوند دځینو شپبو ارزښت دټوله ژوند په اندازه دی.

ترټولو بد روږند هغه ږوند هغه ږوند دی چې نه غواړي
وویني.

دانسان دژوند لویه تیروتنه هغه چاته خنډل دي چې دکتل
ارزښت هم نه لري

څنگه ژوندوگر؟

پرتولو باور درلودل زيان لرونکي کړنه ده، مگر پر هيڅ
چا باور نه درلودل درهغي زيان لرونکي کړنه ده.

ډېر بده ده چې کله دکوم چا کار ستاسوسره ختم سي چلند
يي ستاسو سره بدلون وکړي.

که موپېسي درلودي نور به مو وپيژني که مو پېسي نه
درلودي تاسو به نور وپيژني.

دهر انسان څخه دهغه دشعور په اندازه هيله ولري
په دې کار کولو سره به لږ درد وينئ.

پردي باورولره چې ډېره لږ مينه د ډېرې کمزوري حافظې
څخه نه پاکيږي.

بنکلا يوازي پام ځانته اړوي هغه څه چې زړه باندي
واکمني کوي هغه شخصيت دي.

دهغو وگړو سره ستاسو چلند چې: هيڅ گټه يي تاسوته نه
رسپړي: ستاسو آره څيره بنکاره کوي!

پوختيا يانې: کله چې دوگړو دويم مخ وينې تعجب نه کوي!

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

وشرميدم: ڪله ڇي پوه سوم دائري دنقاب لرونڪو
ميلمستيا ده او ما په خپلي آره څيري گڊون په ڪبني ڪري
دي! ***

مه ناهيلي ڪيره!:
ڪيداي سي ڊپروخت په ورستي ڪيلي قلف خلاص سي.

هرڅومره ڇي په ڙوند ڪي خوشحاله اوسئ: ڙوند به هم
دخوشحالي ڊپر دلايل درڪري.
ڇنگه ڇي مو هره ورځ بنه نه ده همداسي مو هره ورځ
بده هم نه ده.

لوروالي او ڪبنته والي مور پر سردئ: نو ارام اوسه او
مه ناهيلي ڪيره.

څوڪ شتون نه لري ڇي دستورو ڇخه راسي او
روبننابي دڄان سره درته راوري، خپله دخپل ڄان لپاره
رنا واوسه.

يوازي غرور دي ڇي انسان توپان ته ورڪوي،
مور دخاوري ڇخه يوو او هغي ته بيا ورڄو، ترڄو ڇي
ڪولي سي لاسنيوي وڪري او مهربانه واوسئ!

ڄنگه ڙوندو ڪر؟

هغه ڇه ڇي دانسان اعتبار مالوموي: دهغه وجدان دي، نه لاسليڪ!

پيسه: ما لاسته راوڙه نور هرڇه هير ڪڙه.
وخت: ما وڃاره او هرشي هير ڪڙه.
راتلونڪي: زما لپاره تلابن وڪڙه او هرشي هير ڪڙه.

الله جل جلاله! ما ياد وساته زه به هرشي درڪرم!

نر يي او ڪه بنڃه مرگ يي ختموي انسان وه اوسه ترڇو
تل پاتي ڙوند وڪڙي.

تيره ورڇ مور ڙوند لوبه گڻي او نن هغه مور.

طبيعت ته په ڙوره توگه وگورئ ورسته درهغه هرشي په
بنه ڊول درڪ کولي سي.

دمهرباني لمخي!

هغه درد ڇي دي نه وي ڇڪلي مه يي مسخره ڪوه!

څنگه ژوندوگر؟

ټول انسانان چې هر سهار دخوبه راکښيني خپل وريښتان
سموي مگر خپل زړونه؛ نه!

زما څخه مه پوښته چې ولې دي بدلون وکړ، دخپل ځان
څخه وپوښته چې زما سره دي څه وکړل.

هغه وخت خبرې وکړه چې ارزښت يې درچوپتياډېر وي!
هغه وخت ملگری انتخاب کړه چې ارزښت يې در
يوازيتوب ډېروي!

ځيني شيان يوازي په ښکاره ښکلي وي.

**

سمه ده چې هيڅ وخت ناوخته نه دي مگر دځونې
پياوړتيا او انرژي هم په هيڅ کوم بل وخت کې نسته.

وگړي وخت ژاري ددې دلاسه نه چې کمزوري دي بلکې
ددې لپاره چې دډېرمودې لپاره پياوړي پاته سوي وه

ددې لپاره چې رښتيا هم لوړ واوسئ بايد دخلکو په څنگ
کې ځای ولرئ نه دهغوئ څخه لوړ.

ڄنگه ڙوندو ڪر؟

ڪه غواري پياوري واوسئ دازده ڪري چي ديوازيتوب
ڄخه خوند واخلي.

نه مرسوي بيرته راگرهي اونه هم ڙوندي عبرت اخلي.

تل موهغه وگري زخمي کوي چي تل تاسو دهغوي
دزخمونو پتي واست.

وي پوڀنتل: دزره دي ڄه حال دي؟
ڄواب مي ورڪر: دهغه بناپه شان دي لڪه جنگ چي پي
ڄوشببي مخڪي پاي ته رسيدلي وي.

دزره شتمن شتمن دي دمال درشتمن.

په ڙوند ڪي تل هغه وگري ناکامه وي چي د ڍار بيڙي
دلآسه هيڄ ڪار ته لاس نه اچوي.

ڪه چيري لمانڄه ته ارزڀت ورنه ڪري هيڄ امکان نه
لري چي ريڀنتي سڪون ته دي ورسيري.

ڇٽڪه ڙوندو ڪر؟

هيڃ شى په دونيا ڪي د مور درميني بالا نه دئ.

خپل ذهن داسي جوړ ڪرئ چي په هر ڊول حالاتو ڪي آرام
ياست.

هغه درد چي نن يي تاسو احساسوئ: هغه پياورتيا ده چي
سبا به يي تاسو احساس ڪرئ!

پر خپل ځان باور وٺره ڪه يي ونه لري نور هم پرتا دباور
ڪولو دليل نه لري.

په نري ڪي دوه شيان درٿول بنڪلي دي دستور ڊڪ
اسمان او او هوسا وجدان.

اصليت دادى چي ڪولى سي ڊپر ڪارونه وڪري مگر
وجدان دي اجازه نه درڪوي.

وخت دهڻ درد درملنه ونه ڪره دا مور ووجي عادت مو
ورسره وڪر.

څنگه ژوندوگر؟

اعتبار راگرځي مگر اعتمادنه. وخت هرڅه سموي.

سخته ده: چي غرونه دردونه ولري اونور دي دبنکاره
سکون سره حسد وکړي.

یوه سپینږي کنډونکي څومره بڼه ویلي دي:
ژوند مي هيڅ وخت پرېدن سم نه سو حتی هغه وخت چي
مي خپل ځان پري او گندی.

هغه مبارزه چي نن يي کوو زحمت يي دنن ورځي لپاره
دی مگر بريالیتوب او خونديي دتول ژوندلپاره دی.

په سختو حالاتو کي پر الله جلاله تکیه وکړه ډاډه اوسه ماته
شتون نه لري!

موږ یوازي په دي پوهیږو کله چي کوم څه دلاسه ورکړو
دهغه په قدر پوهیږو.

داچي ته په یوه کال کي د15 نفرو سره ملگری کیږي
افتخار نه دی، مگر که دیوه کس سره 15 کاله دوست پاته
سوي داکار دي دستایلو وردی.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

هغه ڇاته ڇي ستا لورته ورو نه راڻي: دهغه خواته مه
ورڃه!

ما عدت ڪري: ڇي دڇا غرور او عزت مات مات نه ڪرم،
ڪنه دٿولو په سل رنگه پوهيڙم!

دي ته ارزڻت مه ورڪوه ڇي ڇوڪ په لومريو ڪي ٻنه
دي: دي ته ارزڻت ورڪره ڇي ڇوڪ درورستيو ستاسره
ٻنه پاتيري، په لومريو ڪي ٿول ٻنه وي!

هيڇ وخت دڇيل ڙوند دڪتابه مه سٿري ڪيره: هيڇوڪ نه
پوهيڙي ڇي په راتلونڪي پانه ڪي يي ڇه ليڪلي دي!

زه دڇيلو خبرو مسؤل يم مگر ستا دهغه فهم مسؤل نه
يم ڇي ته يي زما دڇيروڇه اخلي!

هيڇ وخت هيڇوڪ نه پوهيڙي ڇي پر زره مي ڇه تيريدل
ولي ڇي تل ڇنديمه.

څنگه ژوندوگر؟

اړيکې د الوتونکو په څير دي که يې ټينگ ونيسي مري
که يې کرار ونيسي الوزي، يوازي هغوی نژدي ونيسه
ترڅو تل ستاسره پاته سي.

يوازي يو خیر شتون لري چې پوهه ده او يوازي يو شر
شتون لري چې نايوهی ده.

کله چې کوتره دکارغانو سره يوځای ژوند پيل
کړي: وزرونه يې سپين پاتي وي مگر زړه يې تور پيږي.
شريعتي

انسان: دخپل ادب په اندازه عاقل
دخپل عقل په اندازه عزتمند
او دخپل شرف په اندازه ارزښتمند دی!

هيڅ وگری بې درده، بې غمه نه دی مگر بڼه داده چې غم
او درد ته په خدا ځواب ورکړي او ووايي: الله جل جلاله ډېر
لوی دی!

په پيل باور مه کوه، رښتيا په ورستيو شيبو کې
څرگنديږي.

ڄنگه ڙوندو ڪر؟

نيڪ اخلاق دعطرو په ڄير دي: مورن يي خپل دڄان لپاره
ڪاروو مگر نور دهغه ڄڄه خوند اخلي!

يو ارزبنتمن شي چي يادڪري مي دي دادئ، چي ڪيداي
سي هر وگري زره وئري: مگر وجدان دهرچا نه په
نصيب ڪيري!

دڪتاب په شان شخصيت وئري: چوپ خو دمانا ڄڄه پڪ!

هرڄوڪ چي دالله جل جلاله پر ورائدي سرٿيت ڪري ڪولي
سي: دهرچا پر ورائدي ودريري.

دڄلڪو ڄڄه هيله درلودل داسي بيلگه لري لکه درياضي
په ڪتاب ڪي چي په شعر پسي گرڄي.

وگري ستا دڪرو اوڄيرو ڄڄه پوهيري چي ته ڄنگه
انسان يي: اڙتيا نسته چاته ڪوم ڄڄه نمايشي ورائدي ڪري.

ٽول يي بنڪلي ليڪي:
دلوسٽلو وريي هغه ڄوڪ دي
چي دڄيرو بنڪلا درڪ ڪري!

څنگه ژوندوگر؟

څوک چې باور لري: چې نور به مي ستونزي راحل کړي
دهغه چا په څير دئ چې دسيند څخه د اوښتو لپاره دي ته
انتظار کوي ترڅو دهغه اوبه وچي سي!

دوه ځايه دريدل ډېر ښکلي دي: پرخپلو پښو دريدل
پرخپلو خبرو دريدل.

ستوري بيله تاريخي نه سي کولی وځليزي.

ولي دنورو پريشانې زحمت درکوي؟ په داسي حال کي
چي هيڅ وخت: ستا احساسات هغوی ته اړين نه وه!

کاشکي هغه چا چې شعور نه درلودای: ژبه يي هم نه
درلودای!

په کومه سيمه کي چې ژوي دانسانانو څخه بيريږي
دعاگاني هسک ته نه رسيږي.

کيدای سي زما غم او درد ديؤ چا دخندا دليل سي: مگر
زما خندا بايد هيڅ وخت دکوم چا دغم او درد لامل نه
سي!

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

زما خدايه زما زره پر هغه ڇه ڇي زما لپاره نه دي مه
تره.

ڪله ڇي دي حس ڪرل: ارزڻت نه ورته لري ددي ترمخه
ڇي هغه ولاړ سي ته ولاړ سه!

هرشپه يو انسان په خپلو افڪار ڪي ڊوبيري: ڇيني ڙوندي
پاته سي اوڊر هرشپه مري!

ناهيلى تر سپينڙو والي بيرون ڪي ده: په سپينڙو توب
ڪي زموڙ بدن ڪمزور ڪيري او په ناهيلى ڪي زموڙ روح!

که غواڙي ديوچا اره شخصيت وپيڙني دنور وگرو خبرو
ته ڇي دهغه په اره يي وائي پام مه ڪوي: وگوري ڇا هغه
دنورو په اره ڇنگه خبري ڪوي!

وخت تيريڙي، خاطري محوه ڪيري، احساسات بدلون ڪوي
وگري ڇي، ولي زره يي هيڻ وخت نه هيروي!

چيري ڇي سمندر پاي ته رسيڙي هلته هسڪ پيل ڪيري
غم او غوسه ولي؟ دالله جل جلال رحمت پاي نه لري!
چوپتيا په بنڪار بنڪلي بنڪاري مگر په پته دانسان روح
خوري!

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

مرغي وويل بي مطلبه مي مينه ونه ليدل: هرچيري چي
والوتلم دانه بي دامه نه وه.

خپل ڄان ته ليڪ: اوس يوازي تا لرم پام راباندي ساته!

زما په خدا گانو مه تيروڄه زه دکلونوڅخه په پته ڙارم.

هيڅ وگري ستادوست نه دي مگر هغه څوڪ چي ستا په
نه شتون كي ستا دنوم څخه دفاع وکري.

هغه دروازه چي تاته زيان رسوي وتره که څه هم بنه
منظره ولري.

هيله لرم داسي شپه راسي چي دخوشحالي څخه خوب ونه
کرم نه دغم او خيال څخه.

فرياد ته اړتيا نسته، خبرو ته هم اړتيا نسته: څوڪ چي
غواړي تا درک کري، ستا دچوپتيا څخه هم تا در کولي

سي!

تاته انتظار نه کوم خپل ڄان ته انتظار کوم چي ستاسره
تल्ली.

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

ڇواني دهيلو پسرلى دئ.

ڪو بنبن وڪرئ: چي يوازي بريالى انسان نه بلڪي

ارزبنتمن انسان ووسئ.

خان سره مي ڙمنه ڪري: ورسته تردي دخيل زره پاڪي

دبدي په گردونو نه لرم.

هرڇوڪ هيله لري اوڀر عمر ولري خو هيڇوڪ دانه

غواڙي چي ڙر سپينڙي سي!

وگري دخيلو ڪميو په اندازه نورو ته زيان رسوي.

پرهغو وگرو باور وڪرئ چي ذات بنه وي نه پرهغو وگرو

چي ستاسو لپاره يي په خان کي بدلون راوستلى وي: حڪه

هربدلون دپاي نپته لري.

په دي بنارڪي اور ته اڀتيا نسته دلته انسان دانسان ڇخه

سوڇي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ڪلهه ڇي توپان راسي مالومه به سي ڇي ستاسو په خوا
ڪي ڇو وني ريڻي لري.

هغه ڇهه ڇي دلانه مو تلي ستاسو لپاره نه وه
پيداسوي، هغه ڇهه ڇي ستاسو لپاره پيداسوي هيڻڪلهه به
مودانه ونه وڃي.

ستاسو راتلونڪي په هغه ڇهه ڇي نن ورځ يي سرته
رسوي جوڙيڙي: نه په سبا!

هيڻڪلهه دخيل وجدان مخالف ڪار مه ڪوه ڪه ڪه ڇهه هم
قانون يي درڇهه وڃواري.

دني پيڙندل سوي قانون زريڪي په يوي بدي قرباني
ڪيري.

هرڇوڪ ڇي راغلي مور يي يوڇهه خواهشي ڪرو او ولاڙي

دومره خوبن اوسه ڇي نور هم ستا په ليدلو خوبني
احساس ڪري.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

پلار يوازنى کس دئ چي دخيلو غمونو په نه ويلو يي
وريبنتان سپينڀري.

يُو دلويو گناهونو څخه چي ايمان لمنځه وږي داروغ دي.

خپل شاوخوا دي په هغه وگړو ډکه ڪړه چي تا برپا ته

رسوي.

که مريخ ته هم ولاړ سي او دخپل ځان لپاره نوي نړۍ
جوړه ڪړي: ڙوند به دي بدلون ونه ڪړي، ولي چي ستا
اندونه ستاسره دي، دا ستا اند دي چي بدلون ته اړتيا

لري.

ابراهيم بن ادهم رحمه الله وايي پرهيزڪاري دري ټولگي

لري

فرض پرهيزڪاري

افضله پرهيزڪاري

دسلامتي پرهيزڪاري:

په حرامو کي پرهيز فرض ده. افضله پرهيزڪاري په

حلالو کي ده

او دسلامتي پرهيزڪاري په شبهاتو کي پرهيز دئ.

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

اي وروره په اخرت کي مرگ نسته نه په دوبرخ کي مرگ
سته اونه په جنت کي دهرلمانځه ورسته ايه کوسي تلاوت
کوه تا به دجنت دداخليدو څخه هيڅ شي منعه نه کري

که چا دقرآنکريم دتلاوت ختم وکړ دده لپاره يوه قبوله دعا
سته. ابن مسعودرض

دزړه دسلامتيا او استقامت لوی سبب دقرآنکريم ډپر
تلاوت کول دي.

په هغه قوم کي خيرنسته چي نصحت کوونکي پکښي نه
وي اونه په هغه کوم کي چي نصحت کوونکی نه خوبنوي

سهار دي په لمانځه اوپرني صلی الله عليه وسلم باندي
دسهارلمونځ دکړنو لومړی او بنسټ دی. ابن القيم رحمه
الله

غورځه چي ژوندي يي دمرو لپاره کولی سي هغه دعا ده.
ابن عثيمين رحمه الله

قبر ويني او خوبني خوري مگر: ايمان "نيکي کړني" نه
خوري. حسن البصري رحمه الله

ڇنگه ڙوندو ڪري؟

ڙره ڇنگه نرم ڪيري: وي ويل: په حلالو خور لوسره. احمد
رحمه الله
يا الله جل جلاله ڙرونه موستا په ميني،
ڙبي موستا په ياد او بدنونه موستا اطاعت مشغول ڪري.

دين ٽوله اخلاق دي: چاچي په اخلاقو ڪي ڊپرنت روستي
هغه په خپل دين ڪي ڊپرنت روستي.

گناهونه دغه له منجه وري:

د عمر ڊپرنت.

درزق ڊپرنت.

دپوهي ڊپرنت.

دڪار برڪت.

دعبادت ڊپرنت.

ابن القيم رحمه الله

دپوهي تلاش غوره دي دنفل لمنونج ڇخه امام شافعي
رحمه الله

ڪه چا په دين ڪي بيله پوهي خبري ڪولي: درواغن دي
اوڪه چيري وو پر درواغو باورمه ڪوي.

ڄنگه ڙوندو ڪري؟

ڀاريون ڪي گناهگار دمتڪبر عابدڄخه بنه دي.

ابن تيمية رحمه الله

لاحول ولاقوة الا بالله

دي ڪي هيرانوون ڪي اغيزه ده: په مخنيوي ڪي دفر.

ابن القيم رحمه الله

دخيل ڙوند خير مي په صبر ڪي وموندي

ربنتي (حقيقي) ڙوند داخرت ڙوند دي

ابن عثيمين رحمه الله

ڪه ڄوڪ دا خوبنوي چي در مرگ ورسته دي يي

"بنه" ڪرني پاي ونه مومي: "خپل" پوهه دي خيره ڪري!

ابن الجوزي رحمه الله

مور او پلار دسترگو په شان دي:

ڪه يو نه وو ستاليدل ڪم سول،

ڪه دواره دي دلاسه ورڪرل بيلگه يي داسي ده لڪه ته چي

په بشپير ڀول روند سوي.

دخيل مور اوپلار دا سي سائنه او پاملرنه وڪره لڪه

دخيلو سترگو سائنه او هغوي ته پاملرنه چي ڪوي.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

ديؤه پوه ڇخه سوال وسو:
ڇومره قرآنڪريم تلاوت ڪرم؟
هغه وويل: ڊومره ڇي ڇومره خوشبختي غواري!
ڪله ڇي دي نيت پاڪ وي ته هيڻوڪ دلاسه نه ورڪوي
هغوئ تا دلاسه ورڪوي.

ڪوم وگري ڇي دنورو ڙوند ته لمر بختي هيڻ وخت به
بي ورڻ تاريڪه نه سي.

ديؤي ٽولني لپاره اخلاق دشپي ديؤي ڇخه هم اڀين دي
ڪه ٽولنه اخلاقو ڪي ماته وڇوري هيڻ ڇواڪ هغه ماته نه
سي جبرانولي.

ددي نري ترڇه ڇنگه ڇواره وليڪم.

اڀينه نه ده ٽولوته ڇواب ورڪري ڇيني ناليدلي وگنه خيله
او انرڙي دڇيل ڙوند دڀنو پڀينو لپاره ڇوندي وساته.

څنگه ژوندوگر؟

کله چې دي نيت پاک وي ته هيڅوک دلاسه نه ورکوي
هغوی تا دلاسه ورکوي.

سلام ما مي وجدان ته ورسوه که ويښ وو تري وپوښته
څنگه دشپي ارم بيديري؟

تاسو بايد دلوبي قوانين ياد کړئ او ورسته درهغه در
هرچا بڼه لوبه وکړئ.

دنړی ترټولو غمجن مرگ دسينو دننه پيښيري، زړونه
مري، بېله دي چې څوک يې په مرگ وپوهيږي.

بڼه کيدنه بسنه نه کوي، دا اړينه ده چې دخرابيو څخه هم
ليږي واوسو.

څنگه ژوندوگر؟

یوازینوالی ډېر ارزښت لري ځکه به ارزښت وگړي پکښي نه وي.

که څوک نن پیسې نه لري بنایي سبا یې ولري، مگر که څوک نن شرف نه لري ډاډه اوسه چې سبا به یې هم ونه لري.

وگړي دوه شیان ژر هیروي: بڼه چې ورسره کړي دي او بد چې در سره کړي یې وي.

هرڅومره چې دیوچا سره بڼه وکړي یوازي د هغه د پوهیدني په اندازه پري مالومیږي، بڼه نو مخکي درهر کار وگوره ستا پروراندي وگړي عقل او پوهیدنه څومره ده.

هیڅوک نه سي کولی تا خوشحاله کړي ترڅو لومړی ته دخپل ځان سره خوشحاله نه یې.

ڇنڪه ڙوندو ڪر؟

ستا ڏهن او خولي ترمخ لڙ ليروالي، درهغو چي دي ڏهن نه وي خلاص ڪري خوله دي مه خلاصوه.

دهغو وگرو سره ناسته ولاڙه وڪري چي ستاسو په نه شتون ڪي ستا سو دنوم او ابرو ڇخه ساتنه وڪري نه غيبت.

ترتولو ارزبنتمن انسانان هغه وگري دي چي دنورو ڏڙوند په تگلوري ڪي مثبت بدلونونه را ولي.

فقير وگري باور لري چي پيسي ڏتولو بديو ريبنه ده مگر شتمن وگري بيا باور لري چي فقر ڏتولو بديو ريبنه ده.

يوه نري مينه هغو وگرو ته وړاندي ڪوم چي ڙوند يي وفا زره يي پاڪ، سترگي يي بنڪلي او ملڪرتيا يي بي بيلگي وي.

څنگه ژوندوگر؟

ژوند به مو بی بیلګې وي که نور موږ پر خپل حال
پریرېږي.

توانونه مې ورکړل ترڅو وپوهېدم هیڅ شی دهیڅ چا څخه
لیري نه دی.

عقل او اخلاقي انسانان هیڅ وخت داسې خبره پر ژبه نه
راوړي چې دنورو احساسات زخمي کړي.

په کومه ټولنه کې چې کارونه دوږو استعداد پر بنسټ
ونه ویشل سي: په رښتیا سره ټوله بیکاره دي.

ژبه هډوکۍ نه لري مگر دیوه زړه د ماتولو لپاره په بشپړ
ډول بسنه کوي.

دوږو په خبرو ژوند مه کوه تبا کړي.

څنگه ژوندوگر؟

خوشيني او ډېر غمجن کسان هغه وگړي دي چي دنور
انگيرنه ورته ډېره اړينه وي، بڼه نو خپل په
طريقه، قوانينو او خپلو باورونو ژوند وگره.

زړورتوب د شرافت او عزت په ملتيا د ذهن تر ټوله بڼه
ځانگړنه ده، ځکه بېله زړورتوبه هيڅ کار په دې نړۍ کي
سرته نه سي رسولي.

تيره غاښونه د دپستو ژبو شاته پټ دي.

د برياليتوب تر ټولو بڼه لاره داده چي يوځل يې بيا و
ازميې.

تاسو هغه وخت وبایلل چي دهغو وگړو سره مو
صداقت، رښتنولي درلودل کومو وگړو چي سياست
درلودئ.

ڇنگه ڙوندو ڪر؟

هر ڇومره ڇي يوه ٽولنه دحقيقت، رڀنتيا ڇخه ليري سي
دهغي ٽولني وگري دهغو ڪسانو ڇخه ڇي رڀنتياوايي ڊپر
نفرت ڪوي.

ديوه وگري ترخه قهوه واوسو نه ڊپر وگرو خوڙي
ڇاوي.

ڇوڪ ڇي ڪتاب لولي په زرگونو ڙوندونو ڪي مخڪي در
مرڪ ڙوند ڪوي، ڇوڪ ڇي هيڻ وخت ڪتاب نه لولي يوار
ڙوند ڪوي.

په دي جملہ ڊپر باور لرم: ڪه چير نيت پاڪ وي دڙوند
ٽولي ماتي گتي شمپرل ڪيري.

در ٽولو پاڪ ڙونه هغه ڙونه دي ڇي دنورو
ازار، زوروني فڪر په ڪبني نه وي.

څنگه ژوندوگر؟

ځېني وخت يوازي والی دنړی غوره پيښه وي.

خپل راتلونکي ته وفاداره اوسه نه خپل تير ته.

د انسان بنوالی هغه شغله، رڼا ده چې بنايي پټه سي مگر
هيڅ وخت نه مړه کيږي.

وخلکو ته دخپلو احساساتو بنودل داسي بيلگه لري لکه
دشارک کب خواته دويني تويول.

دبڼځي په څيري لباس کي وگړي يوازي دهغي
بربنډتوب، لځوالی ويني نه دهغي غريبي، فقر.

څوک مه زوروی ديوچا زورول يوڅو ثانيي وخت نيسي
مگر جبرانول يي کلونه.

ڇٺڪه ڙوندو ڪر؟

انسان ازاد پيداسوي مگر هرڃاي په هغه زنجيرونو ڪي
وي چي انسان خپله اوبدلي دي.

ماتوالي تل ڏڙوند دپاي په مانا نه وي، ڃيني وخت ماته
ڏڙوند دپيل په مانا وي.

يوازي صبر ماته را پاته دي بيا هم ٽول نري غواري هغه
وازميي.

خدای جل جلاله هغه څه ممکن کوي چي تاهغه ته دغير
ممکن فکر کوي.

ڇنگه ڙوند وڪرو؟

دٺري دپوهانو او اديبانو دسلگونو ويناو وڙباري

ڙباره اورا ٽولونه: محمود حميدزي

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**